

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-685/19 – 1

Predmet C-685/19

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

17. rujna 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht Frankenthal (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

2. rujna 2019.

Tužitelj:

OK

Tuženik:

Daimler AG

[omissis]

Landgericht

Frankenthal (Pfalz)

Rješenje

U sporu

OK, [omissis] Ludwigshafen am Rhein

– tužitelj –

[omissis]

protiv

Daimler AG, [omissis] Stuttgart

– tuženika –

[omissis]

radi naknade štete

[omissis] [sastav suda i ime suca koji je donio rješenje] odlučio je 2. rujna 2019. na temelju rasprave održane istog dana kako slijedi:

- I. [omissis] [dio izreke koji se odnosi na postupak]
- II. Sudu Europske unije upućuju se u skladu s člankom 267. UFEU-a sljedeća prethodna pitanja:

Prvo prethodno pitanje:

Treba li članak 5. stavak 2. drugu rečenicu točku (a) Uredbe (EZ) br. 715/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. o homologaciji tipa **[orig. str. 2.]** motornih vozila u odnosu na emisije iz lakih osobnih i gospodarskih vozila (Euro 5 i Euro 6) i pristupu podacima za popravke i održavanje vozila tumačiti i primijeniti na način da je uporaba poremećajnih uređaja u smislu te norme potrebna isključivo ako se ni uporabom najsuvremenije tehnologije dostupne u vrijeme dobivanja homologacije tipa za dotični model vozila nisu mogli osigurati zaštita motora od oštećenja ili od prometne nezgode i sigurno djelovanje vozila?

Drugo prethodno pitanje u slučaju potvrdnog odgovora na prvo prethodno pitanje :

Je li dopuštena odstupanja od načelne obveze uporabe najsuvremenije tehnologije dostupne u vrijeme homologacije tipa zbog drugih razloga, kao što su nedostatak dugogodišnjeg iskustva ili nerazmjerno visoki troškovi najsuvremenije tehnologije u odnosu na druge tehnologije, koji znatno utječu na prodajnu cijenu?

Drugo prethodno pitanje u slučaju niječnog odgovora na prvo prethodno pitanje:

Je li i u slučaju uporabe načelno dopuštenih tehnoloških komponenti nedopušten poremećajni uređaj u obliku takozvanog „termoprozora” ako su parametri kontrole motora odabrani na način da kontrola onečišćivanja

- (a) na temelju odabranih temperatura tijekom većeg dijela godine zbog uobičajenih očekivanih temperatura

- (b) na temelju ostalih parametara u relevantnim područjima Njemačke odnosno europskog unutarnjeg tržišta, poput trenutačne nadmorske visine vozila

nije aktivirana ili je tek ograničeno aktivirana? [orig. str. 3.]

Obrazloženje

Odluka se temelji na članku 267. UFEU-a.

A. Predmet glavnog postupka

Stranke se spore o pravu na naknadu štete zbog kupnje motornog vozila. Tužitelj je 20. listopada 2015. za potrebe svojeg poslovanja od tuženika po bruto cijeni od 46 220,00 eura kupio rabljeno vozilo Mercedes Benz C 220 BlueTEC T-model s kilometražom od 10 205 km, prvi put registrirano 24. srpnja 2015., koje prema tuženiku ispunjava uvjete u pogledu standarda onečišćenja Euro 6. Među strankama je sporno ispunjava li doista to vozilo uvjete za tu klasifikaciju. Tuženik nije postupio u skladu sa zahtjevom za raskid koji mu je tužitelj 14. veljače 2019. uputio odvjetničkim dopisom putem svojeg opunomoćenika.

Kraftfahrtbundesamt (Savezni ured za motorna vozila, Njemačka) dosad nije naložilo službeni opoziv spornog vozila i vozila istog tipa.

Tužitelj traži raskid kupoprodajnog ugovora po izvanugovornoj osnovi u obliku povrata kupoprodajne cijene u zamjenu za predaju vozila tuženiku i prijenos vlasništva nad njime na tuženika te smatra da kontrolni softver u vozilu kojim se, među ostalim, ovisno o temperaturi, utječe na kontrolu onečišćavanja i njezinu učinkovitost predstavlja nedopušteni poremećajni uređaj u smislu Uredbe (EZ) br. 715/2007.

B. Pravni okvir

Tužitelj traži na temelju članka 826. i članka 249. stavka 1. BGB-a (Građanski zakonik, u daljnjem tekstu: BGB) raskid kupoprodajnog ugovora po izvanugovornoj osnovi.

Članak 826. BGB-a glasi kako slijedi:

Tko protivno dobrim običajima drugome namjerno [orig. str. 4.] prouzroči štetu, dužan mu ju je naknaditi.

Članak 249. stavak 1. BGB-a glasi:

Tko je obvezan naknaditi štetu, dužan je uspostaviti stanje koje bi postojalo da nije nastupila okolnost iz koje proizlazi ta obveza.

U skladu s ustaljenom sudskom praksom Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud, Njemačka), šteta postoji u smislu članka 826. BGB-a ne samo ako se

tužiteljevo imovinsko stanje pogoršalo zbog štetnog ponašanja. Naprotiv, dostatna šteta u okviru odgovornosti u skladu s člankom 826. BGB-a postoji već i ako su činidba i protučinidba objektivno istovjetne, ali je oštećena stranka zbog ponašanja na kojem se temelji odgovornost sklopila ugovor koji inače ne bi sklopila [*omissis*] [upućivanje na nacionalnu sudsku praksu] i čije ispunjenje nije posve korisno za oštećenu stranku [*omissis*] [upućivanje na nacionalnu sudsku praksu].

Postojanje imovinske štete ocjenjuje se u načelu prema takozvanoj hipotezi diferencije, dakle, usporedbom imovinskog stanja koje proizlazi iz događaja na kojem se temelji odgovornost i onog koje bi proizašlo bez tog događaja [*omissis*] [upućivanje na nacionalnu sudsku praksu].

Prema tome, tužiteljevo imovinsko stanje, i to cjelokupno imovinsko stanje [*omissis*] [upućivanje na nacionalnu sudsku praksu], nakon sklapanja ugovora koji se odnosi na stjecanje predmetnog vozila valja usporediti s imovinskim stanjem koje bi se razvilo bez tog ugovora. Šteta postoji ako iz te usporedbe proizađe negativan računski rezultat, dakle, ako je sklapanje ugovora bilo gospodarski nepovoljno za tužitelja.

To je u načelu slučaj ako kupljeno vozilo ne odgovara kupoprodajnoj cijeni ili ako, unatoč vrijednosti predmeta kupoprodaje, obveze koje proizlaze iz ugovora i njegove druge štetne posljedice nisu kompenzirane prednostima. Međutim, računski elementi moraju se s obzirom na zaštitnu svrhu odgovornosti i kompenzacijsku ulogu naknade štete objektivno utvrditi prilikom te usporedbe [*omissis*] [upućivanje na nacionalnu sudsku praksu]. [*omissis*] **[orig. str. 5.]** [*omissis*] [razmatranja o sudskom nadzoru hipoteze diferencije i upućivanje na nacionalnu sudsku praksu].

No, imovinska šteta može postojati već zbog toga što je tužitelj, kao osoba oštećena skrivljenom povredom obveze, oštećen u pogledu svojih konkretnih raspolaganja imovinom. Svrha zahtjeva za naknadu štete jest naknada konkretne štete prouzročene oštećenoj strani; stoga je pojam štete općenito subjektivan [*omissis*] [upućivanje na nacionalnu sudsku praksu].

U tom je pogledu dovoljno da je tužitelj na temelju kupoprodaje predmetnog vozila opterećen neželjenom obvezom, u mjeri u kojoj tuženikova činidba u skladu s ugovorom nije posve korisna za tužitelja. U takvoj situaciji objektivna vrijednost činidbe i protučinidbe nije bitna za postojanje imovinske štete koja se može kompenzirati [*omissis*] [upućivanje na nacionalnu sudsku praksu]. Međutim, pretpostavka za postojanje te okolnosti nije jedino da se izvršena činidba na temelju neželjenog ugovora smatra štetom s isključivo subjektivnog i proizvoljnog stajališta, nego i da se, uzimajući u obzir prevladavajuće okolnosti, sklapanje ugovora smatra u prometu nerazumnim, nerazmjernim konkretnim imovinskim interesima i, stoga, štetnim [*omissis*] [upućivanje na nacionalnu sudsku praksu].

To je slučaj u ovom predmetu jer se već sklapanje ugovora o stjecanju motornog vozila koje zbog razloga koji se mogu pripisati proizvođaču ne sadržava dodijeljenu i reklamiranu normu Euro u vezi sa štetnim emisijama smatra negativnim s prometnog stajališta.

C. Nužnost odluke Suda

Za rješenje spora bitno je tumačenje članka 5. stavka 2. druge rečenice točke (a) Uredbe (EZ) br. 715/2007.

Ovo vijeće smatra da se tužiteljjev zahtjev može prihvatiti isključivo ako se u slučaju poremećajnog uređaja koji navodi radi o nedopuštenom poremećajnom uređaju u smislu članka 5. stavka 2. druge rečenice točke (a) Uredbe (EZ) br. 715/2007. **[orig. str. 6.]**

U predmetnom slučaju, za razliku od velikog broja drugih situacija, vijeće ne može utvrditi dopuštenost poremećajnog uređaja na temelju postupanja Kraftfahrtbundesamta (Savezni ured za motorna vozila) ili drugog javnog tijela prema tuženicima u obliku konačnih upravnih akata koji se odnose na postojeću konfiguraciju motora. Takvi akti, barem trenutačno, (još) ne postoje u pogledu serije predmetnog vozila.

Tužbu u osnovi valja odbiti ili prihvatiti ovisno o tome smatra li se poremećajni uređaj dopuštenim ili nedopuštenim.

Ako je dopušteni poremećajni uređaj postojao prilikom sklapanja ugovora, ugovor o kupoprodaji vozila ne predstavlja teret za tužitelja na temelju neželjene obveze. Naprotiv, u tom bi slučaju tužitelj stekao vozilo usklađeno sa zakonom u tom smislu, što je također bilo u skladu s njegovom namjerom prilikom sklapanja kupoprodajnog ugovora.

Ako kontrola motora u pogledu kontrole onečišćivanja nije udovoljavala zahtjevima iznimaka iz članka 5. stavka 2. druge rečenice točke (a) Uredbe (EZ) br. 715/2007, vozilo u vrijeme sklapanja kupoprodajnog ugovora nije bilo u skladu sa zakonom. U tom bi slučaju tužitelj sklopio ugovor koji ne bi sklopio da je bio upoznat s tom okolnošću, zbog čega bi u tom smislu bile ispunjene činjenične pretpostavke za raskid kupoprodajnog ugovora po izvanugovornoj osnovi. U skladu sa sudskom praksom Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) [omissis] [upućivanje na nacionalnu sudsku praksu], sklapanje ugovora objektivno bi se smatralo nerazumnim, nerazmjernim konkretnim imovinskim interesima i, stoga, štetnim u cijelosti. Sklapanje ugovora o stjecanju motornog vozila koje zbog razloga koji se mogu pripisati proizvođaču ne sadržava dodijeljenu i reklamiranu normu Euro u vezi sa štetnim emisijama smatra se negativnim s prometnog stajališta.

Osim toga, u takvoj situaciji prijeti i opasnost od imovinske štete zbog utvrđivanja većeg poreza na motorna vozila. Nacionalna porezna uprava dužna je u skladu s ustavom, s obzirom na načelo zakonitosti uprave i posljedice koje iz njega

proizlaze, pravilno utvrđivati porez izmjenom donesenih poreznih rješenja u vezi s motornim vozilima koja se još mogu izmijeniti u slučaju saznanja o primjeni pogrešnih poreznih osnovica [*omissis*] [upućivanje na nacionalno zakonodavstvo koje se u tom pogledu primjenjuje]. Posljedično, ne može se ni prilikom sklapanja kupoprodajnog ugovora ni trenutačno isključiti da će tužitelj biti opterećen ponovnim obračunom poreza zbog „lošijeg” standarda onečišćenja čijim kriterijima [**orig. 7.**] predmetno vozilo stvarno udovoljava od njegova stavljanja na tržište i koji dovodi do, primjerice, veće porezne stope [*omissis*] [upućivanje na relevantno nacionalno zakonodavstvo] i/ili mogućih zateznih kamata ili sličnog.

D. Razmatranje prethodnih pitanja

Prvo prethodno pitanje

Kontrola ekoloških parametara kojom se utječe na kontrolu onečišćivanja predstavlja poremećajni uređaj u smislu članka 3. točke 10. Uredbe (EZ) br. 715/2007. Ona je u načelu nedopuštena u skladu s prvom rečenicom članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 715/2007.

U članku 5. stavku 2. drugoj rečenici točki (a) Uredbe (EZ) br. 715/2007 navedena je iznimka od toga, koja je izričito ograničena potrebom za uređajem. Međutim, upotrijebljeni pojam „potreba” nije pravno definiran u Uredbi. U uvodnoj izjavi 4. Uredbe naveden je cilj smanjenja emisija iz vozila. Ta se namjera odražava, iako u djelomično različitom obliku i smjeru, primjerice, u uvodnim izjavama 5., 6. i 12. Uredbe.

Ovo vijeće smatra da bi do najvećeg mogućeg smanjenja došlo ako bi se primijenila najsuvremenija tehnologija koja je već dostupna barem u vrijeme dobivanja homologacije tipa za seriju vozila.

Međutim, iz uvodne izjave 7. Uredbe proizlazi da se i druge okolnosti moraju uzeti u obzir pri određivanju graničnih vrijednosti. Izričito se upućuje na tržišta, konkurentnost proizvođača te izravne i neizravne troškove za poslovanje. Iz toga bi se moglo zaključiti da se i te okolnosti moraju uzeti u obzir u kontekstu pravnog pojma potrebe u smislu članka 5. stavka 2. druge rečenice točke (a) Uredbe (EZ) br. 715/2007, koji treba protumačiti.

Na Sudu je da u skladu s pravom Unije protumači trebaju li se u ovom slučaju prilikom tumačenja pojma „potrebe” uzeti u obzir drugi čimbenici i, prema potrebi, u kojoj mjeri ili koji njihovi djelomični elementi. [**orig. str. 8.**]

Drugo prethodno pitanje

Ako Sud smatra da je upotreba najsuvremenije tehnologije mjerodavna kako bi se poremećajni uređaj smatrao „potrebni”, postavlja se pitanje može li i, prema potrebi, pod kojim uvjetima proizvođač odstupiti od nje. To se osobito odnosi na učinke navedene u uvodnoj izjavi 7. Uredbe te odvagivanje troškova i koristi na koje se u njoj upućuje.

Ako bi Sud na prvo prethodno pitanje odgovorio niječno, postavlja se pitanje u kojoj se mjeri kontrola onečišćivanja pomoću poremećajnog uređaja može ograničiti kako bi i dalje bila obuhvaćena pojmom „potreba”.

Ako kontrola onečišćivanja ovisi o (vanjskoj) temperaturi, odabir najniže temperature može faktično dovesti do znatne neučinkovitosti kontrole onečišćivanja barem u slučaju u kojem se odabirom temperature ona ne dosegne tijekom znatnog dijela svake godine. Ako je ta temperatura, primjerice, 10° C, ona se tijekom zimskih mjeseci u Njemačkoj često neće dosegnuti ili će se dosegnuti tijekom tek nekoliko sati dnevno. U suprotnom slučaju odabira najviše temperature, koja će se, primjerice, tijekom ljeta uobičajeno dosegnuti ili prekoračiti, kontrola onečišćivanja znatno će se ograničiti i u tom vremenu. Isto vrijedi i u slučaju kontrole onečišćivanja ovisno o trenutačnoj nadmorskoj visini položaja vozila.

To bi dovelo do toga da se tijekom određenih (godišnjih) razdoblja onečišćivanje tek ograničeno ili uopće ne kontrolira od ili do određene nadmorske visine. Time bi se ciljevi u pogledu poboljšanja kakvoće zraka (vidjeti uvodne izjave 5. i 6. Uredbe) i smanjenja emisije čestica i prekursora ozona (vidjeti uvodnu izjavu 4. Uredbe) ostvarili, ako uopće, tek u ograničenom opsegu.

[omissis] [potpis i ime suca koji je donio rješenje]

RADNI DOKUMENT